A FEMINIZMUS ÉS OLVASMÁNYAINK.

Írta: SUGÁR MARGIT.*

Nem is olyan nagyon régen, mikor még kevésbbé tudatos feminista voltam, de a nők szomorú helyzetét már teljesen felismertem és átéreztem, megtörtént, hogy társaságban, okos asszonyok, okos férfiak társaságában, ilyen kifakadásokat hallottam:

* Írta és felolvasta a Feminista Ifjúsági Csoport első irodalmi eetélyén.

Feminizmus?! Vén leányok találmánya! Ifjú lelkek megmételyezője! Mely a leányokat meg akarja fosztani rózsaszín, fehér víláguktól, s ezek helyett, az ezergondú, ezerveszélyű, ezerszomorúságú, a telkeknek minden pillanatban csak csalódásthozó élettel akarják őket megismertetni s arról a szerintük hatalmas, minden kétségen felül álló igazságról meggyőzni, hogy sorsuk elviselhetetlen, tűrhetetlen, sürgős és gyökeres megjavítást igénylő! Óh, mily elhibázott törekvések! Mily ferde, fonák meggyőződések! Hisz ezek a leányok legboldogabb, legvidámabb korát akarják elpusztítani, s már fiatal éveikben azt követelik tőlük, hogy komoly dolgokkal foglalkozzanak, hogy minden körülményt a komolyság szemüvegén vizsgáljanak! Nem, nem, ez megengedhetetlen! Hadd legyen továbbra is boldog, vidám az a kis bakfis, sohse emésszе magát komoly ügyekkel! Ha majd férjhez megy, úgyis elég része lesz benne. Hadd töltse addig vidáman lánysága napjait s ha éppen az életet akarja megismerni, nagyon jól átértheti azt, azokból a szép, fiatal leányoknak való regényekből, amelyek olyan rózsásnak, boldognak tüntetik fel a világot. Regényt kell adni lányaink kezébe, víg vagy szomorú, kacagtató vagy megrikító bakfisregényt!

Az asztal sarkában gubbaszkodtam, csak úgy félfüllel hallgattam a bácsi vagy néni odavetett szavait. Fölényesen mosolyogtam és nem szóltam semmit. De a gyermek, a még nem tudatos feminista is megérezte e szavakban a maí társadalom – mondhatni – átlagos véleményét, furcsa. szomorú meggyőződését. A polgári társadalom legnagyobb részében a lányok nagy tömegének szellemi tápláléka a bakfisregény. Mohón, várakozásteljesen ülnek a regények olvasásához, agyuk, szívük, és leikük egyaránt teleszívódik a sok efajta írások – szerintük szép, élvezetes és szórakoztató bonyodalmaival. Kezükbe veszik a regényt s le nem teszik, amíg nem sírtak egy sort a dúsgazdag hercegkisasszony elszegényedésén és ebből kifolyó halálán, vagy amíg nem örültek és ujjongtak a hősnővel együtt, célja elérésén, azon, hogy a grófleány, hosszú küzdelem után a király felesége lett.

Magukba szívják a sok bakfisregényt, melyekben a nő mindig gyönyörűi szép, előkelő és jól nevelt. Egyebet nem tesz· mint szeret vagy gyűlöl, szót fogad vagy engedetlen. Ide vagy oda állítják gazemberek, vagy dühöngő szülők; sír, örül, vígad, nyög,jajgat, segítségért kiált vagy kegyelemért esdekel, elájul, amint a helyzet, a körülmények éppen megkívánják. S amíg a bakfis olvassa a regényt, maga is átéli a cselekvénynek minden fázisát; maga is szereplője lesz a sok eseménynek s a hősnő tulajdonságait is, a saját személyében meglévőknek képzeli el. A fantáziája szabadon csapong, s folyton azon töri a fejét, hogy a megfelelő helyzetben miként járna el ő maga. Megnyugszik a hősnő sorsában, alakját a lehető legjobban megszerkesztettnek, igazán az életből kitagadottnak hiszi és szentül megfogadja, hogy az élet megegyező körülményeiben a hősnővel megegyezően fog eljárni, mert csakis úgy érheti el célját! Hisz a hősnő esete ezt eléggé bizonyítja!

Regényt regényre olvas a bakfis. Mert óriási a dicsősége és nagyon növekedik a nimbusza a barátnői előtt, mikor újabb és újabb regények olvasásáról számolhat be. Közben pedig egy csomó örökös, soha el nem enyésző tulajdonság idegződik lényébe; olyan tulajdon. ságok, melyeket a hősnőitől sajátított el, s amelyekkel reményteljesen indul a küzdelembe, amelyekkel a legbiztosabban, föltétlen eredménnyel gyakorolhatja nemes művészetét, a férjfogás tudományát. A hamis érzelgősség, az álgyengédség, ábrándozás és az álszerénység meg az őszinteség hiányával járó többi lelki elnyomorodás lesz tudatának uralkodó tulajdonsága.

Bakfisregényekkel táplálkozó leány, természetesen nem ismeri, jobban mondva, félreismeri az életet. Dehát – amint Kaffka Margit találóan megjegyzi: „Mi köze lehet az élethez egy otthon tartott, védett, akarva-tévesen informált, selyemgubószerűen várakozó állapotú kis mai úrleánynak?” Semmi. S éppen az életnek teljes nem ismerése következtében, olyan vidámnak, olyan gondtalannak tűnik fel előtte a világ, hogy komoly ügyekkel foglalkozni képtelen, s minden energiáját, minden – megfelelő körülmények között talán kiválóvá fejleszthető – tulajdonságát elpazarolja, s a bakfisirodalom unalmasán egyforma, szentimentális alakjainak élvezésében meríti ki. Minden lelki emóció, minden komoly gondolkozás híjján élik le leányságukat. A legtöbben 20 éves korukban, sokan még előbb férjhez mennek, mert semmi kedvük a „vén lány” titulus elnyeréséhez. – Mint feleség, a munka, a szellemi érdekközösségen kívül állnak, és mint anyák, testileg és lelkileg edzett generációt nevelni képtelenek. Még a legideálisabb házasság esetén is sok, felesleges szabad idővel rendelkeznek és az emberi társadalom mozgalmain kívül állva, saját kis háztartásukhoz hasonló idegen háztartások belső ügyeivel kénytelenek foglalkozni s férjeiktől és felcseperedő, dolgozó gyermekeiktől kicsinylett pletykaasszonyságokká lesznek. A természetnek mily nagy energiatőkéje vész itt kárba! Temérdek energia semmisül meg, válik kárára annak a társadalomnak, a mely ferde véleményeivel, ezer előítéletével, a nők helyes irányú kifejlődését, tudatos komoly nőkké, emberien érző emberekké alakulását megakadályozza. (Folytatjuk.)